

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkeket a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár címre), reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:

Égész évre	—	—	—	—	—	—	—	8	Kor
Félévre	—	—	—	—	—	—	—	4	
Negyedévre	—	—	—	—	—	—	—	2	

Hirdetések díjszabás szerint.

Engedjétek a kisdedekeket.

Kiválóan fontos az idei első és második számú püspöki körlevélnek tartalma: majdnem kizárólag az apostoli szentszék azon rendeletével foglalkozik, melyet a kongregáció de Sacramentis 1910. aug. 8-án bocsájtott ki, hogy a gyermekeknek az első szent áldozáshoz való bocsajtását az egész világon egyöntetűen szabályozza. Ujabb bizonyítéka annak, hogy X. Pius pápa minden eszközt megragad, hogy első apostoli körlevelében oly szépen kifejtett célját: mindeneket megújítani Krisztusban, megvalósítsa. Kiszámíthatatlanok azok a mely társadalmat átalakító hatások, melyeket a korai és gyakori szentaldozás létrehoz.

Ide iktatjuk a magyar püspöki karnak 1910. november 12-én tartott közös értekezletéből kibocsajtott utasítását, mellyel a rendeletnek hazai viszonyokhoz alkalmazott végrehajtását az egész vonalon kötelezőleg elrendelte.

1. A lelkipásztorok tartsák szemük előtt azt a súlyos kötelességüket, amely szerint gondoskodni tartoznak arról, hogy a gyermekek a szent gyónásra és áldo-

zásra vonatkozó parancsolatnak megfelelően, midőn értelmük elegendő használatára eljutnak. Hívják föl adandó alkalmakkor, különösen a „Quam singulari“ Decretum fölolvastakor, a szülők figyelmét arra a lelkiismeretbeli kötelességükre, amelynél fogva ők is tartoznak serkenteni gyermekeiket az első szent áldozás idejében való fölvetelére és gondoskodni, hogy ezek súlyos betegség esetén a lelkiútravalóval ellátassanak.

2. Az 1907. évi március 14-én tartott püspöki tanácskozmányból kifolyólag az elemi népiskolai vallásitanítás részére kiadott Tanításterv és Utasítások, valamint minden más helyi utasítás erre vonatkozó eltérő rendelkezéseinek módosításával általános szabályul szolgáljon, hogy a gyermekek, midőn értelmük elegendő használatára eljutottak és a hit legszükségesebb elemi ismereteit megszerezték, tehát az elemi népiskola harmadik osztályában bocsáttassanak az első

szent gyónáshoz és egyszersmind az első szent áldozáshoz.

3. Semmi sem ellenzi, sőt a Decretum szellemének nagyon megfelel, hogy a gyermekek már az elemi népiskola második osztályában is bocsáttassanak első ízben a szent gyónáshoz és áldozáshoz, amennyiben a helyi körülmények ezt lehetővé teszik.

4. Minthogy a két szentség első fölveteléhez a gyermekeknél elegendő a hit főigazságainak fölfogásukhoz mért ismerete és az Oltáriszentség megkülönböztetése a közönséges kenyértől, az elemi népiskola második osztálya részére előírt és az Elemi katekizmusban foglalt idevonatkozó anyag az előkészítéshez teljesen kielégítőnek tekinthető.

5. A Decretum szándékainak megfelelően ne annyira a külsőségekre helyezzenek a lelkipásztorok súlyt, mint inkább a gyermekek bensősége áhítatára, ami azonban nem azt jelenti, hogy

TÁRCA.

„Én jó katolikus vagyok!”

„Gábor úrnak” historikus szavai, midőn a mindenre kapható nép és intelligencia jellemzésére elkészeredett profétikus lelkével feikialt a parlamentben: „gyenge nép és romlott értelmiség”, eszembe juttatja a manapság divatos és könnyelműen fitogtatott jelmondatot: „én jó tisztviselő, jó hazafi, jó katona stb. vagyok”, de leginkább divatozó ezen jelszó: „én jó katolikus vagyok!”

Én a „jó katolikus vagyok” jelgeről akarok egy kis jellem- és korrajzot festeni, hadd lássuk, hogy valóban ki is az a jó katolikus?! Jó katona-e az, aki békés időkben póffeszkedve, havannájából bodor füstöket eresztgetve, könnyelműen odavetné, hogy ő bátor, jó katona, aki kész életet odaadni hazájáért; azonban jön az ellenség s felelmetes meghunyászkodással az ellenséges táborba szalad át; vagy mint a cigány baka, midőn meghallja az agyú első bömbölé-

sét, elkiáltja magát: hó hó! hol van az ellenség, hadd beküljek ki vele; vagy pedig a legellenségesebb hangon beszél uralkodója és hazája ellen? Ugy-e, hogy ez nem jó katona, ez ellenség és nem a zászlóra fölesküdtött hadi; ez áruló, kit a haditörvénszék rögtön golyóhalálra ítélne.

Búcsu napja lévén, a gvárgyán úr meghívta ebédre is: felöltözik frakkba, mert ott lesz a főispán úr is, adva az előkelőt, ott van pont 12 órákor a paparmorgós asztal mellett; egymásután jövogetnek a gyóntatószékből s a templomból a papok s az egybegyűlt urak, akik a templomot kívülről látták, kínalgtaják egymást, beszélgetnek politikáról meg a romlott nép erkölcsi eseiről; megdicsérik a napi szónokot; előfordul a sok jámbor gyónó, melynek hallatára kifordulnak a más szobába s az újonnan érkezőket üdvözlők. Csengetnek az ebédre s a nagy refektorium közepén elhangzik a „Benedicite” előíma s a párolgó leves illata már mar indulatba hozza a jó katolikusokat, hogy már legyen vége az imának.

Megered a szóáradat, újból a szónokról, a misézőről, meg a sok gyónóról szól a nóta; s

a jó katolikus orrfintorgatva kijelenti, hogy hagyjanak fel az ilyen lári-fári beszéddel, mert mi jó katolikusok vagyunk ugyan, de mi mulatni jöttünk ide és nem középkori bormirt beszédeket hallgatni.

Jön a püspök. Futnak, szaladnak a jó katech. praestatesumusok; terdet fejet hajtának előtte, meghallgatásért eszedeznek, hogy ginn. fiuk részére alapítványt vagy segélyt kérjenek, vagy pedig a nekik kiltatásh helyezett előléptetésnél közbenjárását kiejdnek.

Mikor pedig a püspök a szöszékből bűnbánatra, templomba járásra, ker. kath. hitvallásra stb. szólítja fel a publikumot: jah! ez más kérdés; mi jó kath. vagyunk, de az ilyesmi nem művelt embernek való, az a paraszt megfőkezésére lett a papoktól feltalálva; vagy pedig: nem érkezünk templomba járnai, mert elvagyunk foglalva a hivatalban; és még egy más mindennapi kifogás: én jó kath. vagyok, de diákkoromban legyóntam minden bűnömöt; azonban mondd csak Pista barátom, hát én mit is gyónjak? hisz én nem vétkeztem, én jó katolikus vagyok. Igaz ugyan, hogy egy évben egyszer igazán bűjtölök, nagypénteken; tudod,

OBERBAUER A. UTODA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 41.

: A legjobb hírnevűk árverő és legjobbabb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára :

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

az első szent áldozásnál szokásos jelentőség-teljes ünnepségeket mellőzni kívánjuk. Ezt a bensőséges áhitatot igyekezzenek azzal előmozdítani, hogy a szentségfelvételt közvetlenül megelőző vallástani órákon kizárólag az előkészítéssel foglalkozzanak s a szentségfelvételkor lehetőleg a gyermekekkel együtt végezzék az előkészületi és hálaadó imádságokat.

6. A szent áldozás idejének és tartamának megállapításában legyenek a lelkipásztorok tekintettel a gyermekek zsege korára és gondoskodjanak mindenről, ami a szentségfelvétel megkönnyítéséhez hozzájárulhat.

7. A kerületi espereseket, és mindazokat, akik a vallástani ellenőrzésére megbízást kaptak, kötelezzük, hogy évi jelentéseikben a gyermekek első szent gyónására és áldozására vonatkozó rendelkezések miként történt megtartására külön kiterjeszkedjenek.

8. Tekintsék a lelkipásztorok bármely ellenkező szokás megszüntetésével szigorú kötelességüknek, hogy a súlyos betegség esetén azokat a gyermekeket is ellássák a lelki úttravalóval és az utolsó kenettel, akik még nem végezheték előbb első szent áldozásukat, de értelmük elegendő használatára már eljutottak.

9. Hasonlóképp elrendeljük, hogy a kisdédék temetésére vonatkozó szertartások csakis azoknál a gyermekeknél alkalmaztassanak, akik még nem érték el azt a kort, amelyben a szentségekhez járulhattak volna.

10. A „Quam singulari“ Decretum fordítása ezentúl minden évben a nagybajt első vasárnapján a szószékről fölolvassandó és a híveknek megmagyarázandó.

Gyulafehérvár, 1911. február 10.

† *Gusztáv Károly* s. k.
erdélyi püspök.

LAPUNK ÜGYE.

Főtisztelendő Szerkesztő Úr!

Mikor rövid felhívást olvastam a lap nevének megváltoztatása érdekében s hozzászólásokat kért az olvasók táborából, úgy találtam, nagyon életrevaló eszmét vetett fel.

Hogy bennem a felhívás mily gondolatokat ébresztett és mily praktikus elvet váltott ki, nem fejtetem bőven; mert előttem szóló Nemeth Gellért helyesen kifejtette. Az ő eszmenetét nem boncolgatom. Nem is vagyok rá illetékes. De annyit legyen szabad kimondanom, hogy a tárgyhoz ő minden oldalról legfrappansabban szólott hozzá. Nekem is első pillanattól az öltött eszembe, a lap címének megváltoztatását illetően: hogy Újság, ennek okvetlen helyet kell foglalni az új címben; föltéve, hogy modern, eleven és valamit mondó akar lenni az új név. Most már, hogy milyen újság?

Magától értetődik — Erdélyi! — Erdélyi Újság. Rövid, mindentmondó, eleven és modern. Mert az tény, hogy ma már elsősorban újság kell az embereknek. Hogy ez alá a gyűjtőfogalom alá mi mindent sorakoztat a mai modern ember, világos feleletet ad rá az ellenséges sajtó legkisebb filléres újságja is.

Gyulafehérvári újság nem praktikus és kivált nem kifejező. Tudjuk, hogy Erdély metropolisa Kolozsvár. Most már, tisztem a kolozs-

vári ember, nem szívesebben veszi és olvassa az Erdélyi Újságot, amely az övé is, mint a Gyulafehérvári, melyik alatt legfennebb kiesiay keretben mozgó vidéki helyi érdekű lapot képzel.

De meg aztán az Erdélyben élő magyarság zömét alkotó nemes székelynép és az oda települt szászok, oláhok és más bevándoroltak, akik szintén Erdélyt vallják hazájuknak, nem szívesebben olvassa az Erdélyi Újságot, mint tisztem azt, Gyulafehérvár, Szózat, Néplap s több efféle elnevezésű lapot.

Itt megallok egy pillanatra. Egy cseppet sem tartom szerencsés gondolatnak az Erdélyi Néplap elnevezést sem.

Mert ki ma a nép?! Én nem, te nem, ő legkevésbé sem! Beszéljünk nyíltan: a paraszt. Így hívják nálunk a népet. Régen volt az, mikor a kaszt rendszert eltörölték. De sohasem állott fönn oly igazi és erős mivoltában, mint ma. Csaknem ledönthetetlen kínai fal választja el egymástól a földművelő, kézműves és szellemi munkálat foglalkozó népet.

Nem tudom, leszünk-e valaha olyan modernek és elfogulatlanok, hogy a földműves nép elnevezés ellen ne lázongának mi emberek, kik különböző munkakörben ugyan, de mindannyian egy célért küzdünk. Mas a földműves, más a kézműves és szellemi munkás-ember világa. S ez nagy baj, hogy úgy élünk az egyenlőség és más frázisok aranykorszakában, hogy különböző állású emberek élszigettségéhez képest a kínai fal, mely már szintén ledől: csupa mese.

Tisztem azt most már, ha valamelyik szellemi munkásembernek a kezébe nyomnak egy újságot, melynek a címe Néplap, Népujság, nem rajzolom az arejátékát, amint olvasatlanul felre dobja. Lehet aztán abban mindenféle kitudnóciók, nem szalonképes, hisz csak: Népujság.

Igaza van Nemeth Gellértnak, mi még nem tartunk ott, hogy büszke legyünk rá, hogy nép vagyunk. Hisz az csak pária s több efféle. Szé-

csak sört iszom a javából és bőségéből. Husvét napján elmegyek a templomba s mivel nem férek be, hát amíg a feleségem hazajön, elmegyek sörözni; hát nem látod, hogy én milyen jó katolikus vagyok. Nohát szén elkáromkodom magamat, de ez nem vétek, ezért az Isten nem ver meg. Aztán ti papok, mit beszéltek a túlvilágról, házasságtörésről, miséről, gyónásról és a többi? Hát a másvalásúnak, akiknek nincs miséjük, böjtjük, szentségeik stb. hát ezek mind elkárhoznak? Ugyan, ne beszélj ilyet te Jankó! Nincs túlvilág, hisz még senki sem jött onnan ide vissza; itt él jól, itt van a földön a menország. Hamis tanúság? ez csak törvénykezési ügyesség, a fő, hogy nyerek és rajta ne csipjenek. Reggelig mulatni? Barátom! hiszen ez gentri dolog; családi boldogságot feldulni? ez ifjúkori couplét. Az ilyeneknek barátom hagyjanak békét, ez a mai művelt kornak ideális létjogosultsága, mert én jó katolikus vagyok, de haladok a korrál.

Én buzgó katolikus vagyok, de azért ütöm a papot, aki ellene mer mondani nekem, a mindenhatónak. Mit is okoskodik ő mindig az iskolával? hisz már idejét multa az iskolában a papok befolyása, ki velők onnan, fel kell szabadítani a papok jáрма alól az iskolákat és szabad szellemet oda, világi jó katolikusokat, mert a fekete hadsereg csak butit és ámit; a vallás babonájával békóban tartja a felvilágosult népet.

Én buzgó katolikus vagyok, de ki nem állhatom ezeket a buta papokat, akik nem akarják a kor hívó szavát megérteni és mindig pokollal fenyegetnek; hát ez hol van? itt a földön, ha nem élsz jól.

Jah! tevedtem, mert ez a Misi igen jó fiú, csak mikor hozzá megyünk kvaterkálni, örökké ne imádkoznak; a misét is oly hosszasan mondja és a népet megfagyasztja a templomban; mire való az a sok vecsernye meg hókusz-pókusz; kurtán furcsán végezzon a dologgal s eressze a dolgukra őket, mert mi jó katolikusok vagyunk, de nem szeretjük a hosszas ceremóniát: telen hideg van, nyáron elalszunk.

Nó, édes jó kath. barátom, aki sem nem imádkozol, sem nem böjtölsz s a templomot kerülöd, aki diákorodban a gyónással jöllaktál, a túlvilág s így a lélek halhatatlanságát nem hiszed, aki jó kath. voltodot azzal mutatód ki, hogy vízkereszt napján a papot bebecsüted, ha korán nem jár; halálod alkalmával azt írják a gászjelentésbe, hogy a „végszentségek buzgó vétele után múlt ki a világból“, de a pap csak akkor tudott hozzájutni, mikor az orvos megengedte, vagyis a haldoklót jelenlétével már fel nem izgatja; holott a szegény pap ott a túlszobában leste, hogy mikor tudja az Úr Jézus szent testével megvizsgálni a haldokló jó katolikus; de hiába, az aggódó feleség nem engedhette be, mert az orvos megtiltotta, mert ő másképp jó katolikus volt.

No édes barátom! te éltél anélkül, hogy tudtad volna miért éltél a világon, de azt hiszem már tudod az örök csalhatatlan bíró ítéletéből, hogy milyen jó katolikus voltál. Még az is igaz, hogy soha kath. újságot kezdedbe nem vettél, mert az olyan szintelen, tömjén szagú, szenzáció nincsen benne; míg ellenben a Nap, a Világ meg a budapesti sokféle zsidó szabadkőműves lapok oly szépen, megnyerően

tudják az egyházi vagyon elrablását, a szerzetesek üldözését, az iskolák államosítását leírni, hogy az ember élvezettel olvassa és hozzájárul a sok és világhódító reformerszemekhez, a mely újra átalakítja a társadalmat s a papok uralmát megtöri már végre Magyarországon is. Igen! ez a jó katolikus gentri! . . .

Nem oda Buda! az a jó katolikus, a ki az Isten és az anyaszentegyház törvényeit és parancsait válogatás nélkül megtartja és aki nem a külsőségekben keresi jó kath. voltát, hanem benső — igazi — öntudatos meggyőződéssel vallja, hogy én ker. kath. vagyok. A kit egyenlőség, őszinteség, nyíltság, erény és bátorság szelleme hatja át. Nyílt homlokossal jár s oda meri mindenkor és mindenhol mondani öntudatos kath. meggyőződését. Krisztus szelleme, Krisztus jelleme vezeti és soha sem feledkezik meg magáról, hanem mindenkor tudatában van annak, hogy ő ki, mit képvisel, mi a célja, mi a rendeltetése? mivel tartozik Istennek, a társadalomnak és önmagának. Kit nem a látszat, nem a pénz, nem a hiúság vagy mások dicsérete vezérel, hanem a jellem, Krisztus jelleme.

Ez barátom a jó katolikus! ha ilyen vagy akkor jó kath. vagy; különben csak a nevedet kaptad a kereszt vizében a szentkeresztységben, másképp száraz galy az anyaszentegyház tereblyes fáján, a mely sem virágot, sem gyümölcsöt nem teremve, kivágatik és a tüzre vettetik, azért, mert te nem vagy jó katolikus, hanem a legrosszabb keresztény.

Lőrinc Sándor,
plébános.

gyeljük hát nagyon, ha a kedvelt újságunk ilyen nevet visel.

Hogye kérem, nem is lehet ezen esodálkozni olyan nagyon, mikor ma már minden demokrata különböző árnyalat és kiadásban. Pedig csak egy igazi demokrata osztály van ma Magyarországon: a mágnások.

Nem célozom ezt fejtegetni; de meg aztán kevesen hinnek el. Pedig így van.

Erdélyi Néplap elnevezés szerintem nem találó.

Mert nem is éppen a népnek lesz az az újság írva. Legalább nem annyira, hogy nevében is dokumentálni kellene.

Mindenkit érdekeljen, aki erdélyi események felől tudni óhajt valamit. Praktikus, sokatmondó és modern e név: Erdélyi Újság.

Névről elég ennyi. Pár szóval és nagy körvonalakban a tartalomról.

Legyen benne mindenről szó, ami a gyakorlati embert érdekli. Természetesen a lap heti kivételével mértén rövid, változatos, eleven forma és stílusban. Legyen politika, szépirodalom, közhasznú, ismeretterjesztő, főként eleven hírvet a nagyvilágból, gazdasági stb. Tudja azt már jobban az agilis szerkesztő.

De legeslegfőképpen is ezt különösen hangsúlyozom: s z e l e s k ö r ű h i r d e t é s i r o v a t a.

Ma már sok egyéb kényelem mellett azt is megkívánja az olvasó közönség, hogy a kedvelt újságja, ha kell, felruhazza étellel, itallal, könyvvel, butorrall, hazzsal, földdel és még sok egyéb jókkal ellássa, természetesen kiterjedt hirdetési rovata révén.

Nyisson külön a lap végén teret a ma már olyannyira felkapott és bevált apróhirdetések számára. Nem értem én ezalatt a bulvard lapok sikamlós és utálatos kloaka híresekét; de a praktikus életet szolgáló közhasznú dolgok formás, olcsó és könnyen áttekinthető közleményeit.

Szinte látom a derék szerkesztő gondba merült arcán a kesernyész mosolyt.

Igen, teret azt mindenre nyithatunk, de kitölti be tartalommal?!

Röviden ezt is megmutatom, bár egy kis példával.

Van valahol (hogya hol, merre, ez mellékes), mindenesetre vidéki metropolisban: egy kis újság. Nem a katolikus táboré. Csak nemrég lett napilappá hetilapból. Rovatot nyitott sok mindenre, szótval megújódott a maga módja szerint.

Hirdetési hasábjain legelőször is hangzatos szavakkal állandóan hirdette önmagát naponta falálékony formában más és más oldalról és különösképpen az új rovatot a p r ó h i r d e t é s e k s z á m á r a potom 4 fillér szavanként. Többszöri hirdetésnél 2 fillér.

Hogya ez célravezető lett, mutatja mai rövid pár évi fennállása után a terjedelme. Állandóan négy oldal tömve, olykor melléklet is hirdetésekkel, főként sok két három soros apró hirdetéssel. A cipőkenőestől kezdve egész a legfűtés és villamos berendezésig, minden képzelhető ipar és kereskedelmi cikkek és egyebek hirdetése állandó és keresett.

Hogya ez, ha nem is a konyhára, de a kasszába hoz valamit, az nyilvánvaló. Ma már a lapok ebből grasszálnak. Nem is lehetne másként fönttartani őket. Így lehetne egyesíteni a kellemes a hasznossal és biztosítani a lap elterjedését Erdély határain túl is.

Nem kell sajnálni az átrenovált „Erdélyi Újság”-ból a mutatványszámokat se. Küldeni kell abból a szélrózsa minden irányába.

Hogya ez szintén okos és modern dolog, megbizonyította a tapasztalat.

Addig is, míg a lap homlokzatán köszöntöhetem — bár elvben —: éljen az E r d é l y i Ú j s á g !

Zagyva Mariska.

Ezzel a cikkel aztán le is zártuk a hozzászólásokat. Hálásan köszönjük a nagy érdeklődést lapunk ügye iránt. A többi — van még három — hozzászólást majd egy szerkesztőségi gyűlésen fogjuk megbeszélni.

Egymás között . . .

Irta: FÖLDES ZOLTÁN.

II. Közlemény.

Hanem, eltekintve a sajtónak rendkívül fontos kérdéséről, az a súlyos vétek is terhel bennünket, hogy iskoláinkat elhanyagoltuk. No, no, már hallom is az ellenvetést . . . igaz, Csikban és még egynéhány helyen pompás épületeket emelnek, újabb időkben, a katolikus népoktatás céljaira. Mellözve azt a tényt, hogy ez csak az új felpezsdülés eredménye, ahhoz a meggyőződéshez ragaszkodom, hogy: az egyházi vezetőség és a katolikus uralkodók régente sokkal intenzívebben és odaadottabban gyámoltatták a vallásos népoktatást, mint ma. Ha a katolikus tanítás és nevelés haladásában megtartotta volna csak az egyszerű matematikai számsor fejlődő menetét, — amely pedig Szent István király uralkodásakor a mértani haladvány arányaival indult, — ma pompásan kifejezt, hatalmas méretekkel dicsekvő közoktatásunk volna! — Azonban stagnálni kezdtünk, majd fokozatosan hátramaradni. Nekem hiába mondja akárki, hogy Mária Terézia alatt új lökést nyert a keresztény népnevelés; mert az a bizonyos „fellendülés” nem volt egyéb, mint a katolikus lelkiismeretnek egy kis mozdulása . . . Akkor már hol kellett volna lennünk! . . . A felesillanó vallásos öntudat aztán újra lehamvadt, s ma ott állunk, hogy a szabados szellem, kihasználva gyámoltalanságunkat, elrabolta tőlünk az oktatás jogát, vagy jobban mondva, megtanít bennünket arra, hogyan kell az iskolákat ellátni. Ezt az arcucsapást a következő statisztika eléggé illusztrálja.

Állami iskola van 2570, s ebben tanít 6773 tanító; míg az 5290 róm. kath. iskolában csak 9846 tanító látja el az oktatást. Amott tehát egy iskolára 2—3, emitt meg 1—2 tanító jut. A községiéknél 4—4 tanító jut egy iskolára. Állami iskolákban aztán 55, községekben 50, míg a róm. kath. népiskolákban átlag 70 gyermek jut egy tanítóra. Sok helyen pedig igen diszesek az iskolaépületek, de nem képesek befogadni a tankötelesek nagyobbik felét.

Igy állunk iskolák dolgában.

Aztán a tanítók fizetése kevés. A korpótlék sérelmes. S becsületes nyíltsággal kell kijelentnem, hogy a mióta működöm, rendkívül sok katolikus tanítóval beszéltem, akik államosítást óhajtanak.*) A fizetés, a korpótlék, s az apróbb, de mégis jelentős kedvezmények miatt. Pedig ezt a terjedő és fölötte káros szellemet, mely nemcsak a nyugodt munkálkodást teszi lehetetlenné, hanem a vallásos érzületnek is kárát okoz, számúzni kell a keresztény népoktatás területéről. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha a tanítók legalább is annyi fizetést kapnak, mint

*) A tanítókat ezt az eljárását a hűtlenség jegyével bélyegezzük meg. Joguk van az államhoz elpályázni, de iskoláink államosítását előmozdítani — ez a fejelembe és a hála törvényébe ütközik. Szerk.

az államiak, illetőleg, ha a korpótlékuk legalább is olyan skálán halad. Sőt, mit mondok, jobb fizetést kell adni az államiaknál, először: mivel az az elv kell, vezessen, hogy „m i n d e n b e n e l ő l j á r n i !”, másodsor azért, mert az államnál kijáró apróbb kedvezményeket pótolni kell. Így elalszik az elégedetlenség szelteme, a tanító titkon nem igaz az államosítás mellett és megszűnik az állami beavatkozás egyik főcíme. A másik főcím is elesik, ha az iskolák felszerelése megfelelő lesz. Rosszul fejeztem ki magamat: nem megfelelő, hanem: mintás, elsőrendű! . . .

A kántorságot külön kell díjazni.

Mindezzel kapcsolatban volnának olyanok, akik rámutatnának az alsóbb papság gazdasági helyzetére. Értsem. Nem hunyok szemem; látom én is, hogy bár „a munkás méltó az ő bérére”, az akadémiai képzettséggel bíró papok egyrésze kongruálva együtt 800 pengőből tengődik. Bizony, ez csak reverendára meg sóra elég. Szerintem egy falusi plébánosnak a fizetése legalább is 2400 korona összegezett dotáció, míg a kápláné 1400 keronányi összeített érték kell legyen. Megkívánják ezt a társadalmi reputáció és az irgalmasság cselekedetei, melyeket a papnál ugyancsak számon tart a szemfüles gonoszság. Inkárnátus felfogás továbbá, hogy mindenféle nemes akciót elsősorban a papság támogasson.

Ámde mindezen kérdések felett töprengve, nem gondoltunk néha arra, hogy az állam pénzének sokszoros igénybevétele hovatovább a legfelsőbb világi hatóságok befolyását növeli és végül odavezet, — amit éppen nem kívánhatunk, — az egyházi függetlenség elvesztéséhez. Ha aztán egyszer nem parirozunk az állami mindenhatóságnak, szabadabb lélekzetet veszünk, be áll a szeparáció, mely teljesen tökretezz, mert anyagi érdekeinek szálai a nagy politikai kolosszushoz fűznek. Az Egyház s z a b a d s á g a t e h á t a n n a k g a z d a s á g i f ü g g e t l e n s é g é t k i v á n j a. Az iskolákat is, a sajtót is, a papság fizetését éppen úgy, mint a tanítókat, lássa el az Egyház a saját erejéből.**)

Nem köntörfalazok. Én az Egyház különböző című vagyonára gondoltam.

Az egyházi javakról lévén szó, némelyek ezek jogi természetét fogják elehezni, mint az eltérő célokra való felhasználás akadályát. Vajjon ha egy égő házban az ablakokat bezárják, hogy annak feltett kincseit hamaros könnyedséggel megmenthessék: gáncs érheti-e a segítőket a gazda részéről az okon, hogy az ablaküvegeket nem kímélték? Vagy az édes fiam a kútba pottyant, és ott talalom a kezemügyében a bátyám kötelét: ugyebár nem késné azt alkalmazásba venni, bár jog szerint a másé; mert gyermekem megmentéséről van szó.

Jogi természet . . . lárfári! Az édes gyermekéért: a sajtó, az iskolák, a tanítók és — tegyük hozzá, — a kiszívetésű papok kedvéért változtatni kell azon. J o g i s k r u p u l u s o k m i a t t n e m m e h e t t ö n k r e a z E g y h á z n a k m i n d e n i n t é z m é n y e !

** Ennyi feladatnak megoldására cikkirő úr kívánóságai szerint — a magyar egyház képtelen. Cikkirő úr nagy tévedésben van a püspöki le nem kötött jövedelmek nagysága felől. Szerk.

Támogassuk szívvel-lélekkel, vagyis tollaal és pénzünkkel az egyházme-gyénk érdekeit szolgáló ezen egyetlen lapunkat.

TAN- ÉS NEVELÉSÜGY.

A szentföldi tanítók önképzőköre

f. év február 16-án Deményházaán tartotta rendes gyűlését. Szentmise után a tagok szép, majdnem teljes számban az iskolateremben gyűlekeztek, hol két csoportra oszolván hallgatták Gegő György hittan, Varga Sándor ének- és Sinka Károly természettani előadását.

Hittanból az Oltárszentséget, enekből „Jönnek a huszárok” és természetből a villamoscsengőt tanították sikeresen. Oszatlan figyelem volt a jele a tanítók érdeklődésének.

Majd Petres József elnök tartotta megüjtőjét, értekezvén a tornatanítás történetéről, annak testedző, jellemképző hatásáról. Szakudással megírt megnyitója általános tetszéssel fogadtatott.

Kellemes és átértett hanghordozással adta elő Sinka Károly Csengeri Gusztáv: „A fogoly lengyel” c. költeményét. Lelkes eljenzés mutatta, hogy eltalálta a hangot.

Szabad előadások során Osváth Miklós a tanítók fizetéséről beszélt. Vázolta a tanítók mai nyomasztó anyagi helyzetét, majd ismertette „A tanító mozgalmak történetét”. Rámutatott arra, hogy a mai silány viszonyoknak egyedül a tanítóság az oka. Folytonos széthúzás, a vezérek gyanúsítása gátolják az együttes, eredményes munkát. Kimutatja a múltból, hogy csak saját munkáik után várhatjuk helyzetünk jobbulsát. Szervezkedésre hívja fel a tagokat, mert, ha a kath. tanítóság megmozdul, ő veszi számánál, képzetségenél fogva is kezébe a vezerszerepet, amely rá is vár.

Határozati javaslatokat nyújt be:

I. E gyűlés határozata képen kéressék fel a nagym. Püspök úr, hogy hathatós szavával támogassa tanítói ügyét.

II. Keressék meg az ország minden kath. tanítótestülete, felszólítva, hogy hasonló memorandum forduljanak saját főpásztorunkhoz. Útasítsák az elnök, hogy a kath. tanítóegyletek elnökeinek címet szerezzék be haladéktalanul.

III. Ha az előbbi javaslatok el nem fogadtatnának, úgy kéressék a vall. és közoktatásiügyi minisztert úr, hogy a képzők feláira Dante azon mondását vétesse fel: „Hagyjátok künn a reményt, kik ide belettek!”

A szavait követő általános helyeslés bizonyítja, hogy a lelkek mélyen lakást vert elkeseredésnek öntött szavakat. Egyhangulag kérték, hogy a Püspök úrhoz elkészített memorandumot olvassa fel.

Közöhhajnak eleget téve felolvassa a memorandumot, melyben a tanítói kívánalmakat a következőkben tömöríti:

I. Töröltessek el az 1907. évi XXVI. és XXVII. t.-c., amely válaszfalat emel tanító és tanító között. Mi hitvallásos tanítók az államiakkal egyenlő elbánásban részesüljünk.

II. Helyi viszonyok szerinti osztályozás töröltessek és egyenlő elbánásban részesüljön úgy a városi, mint a legkisebb faluban működő tanító.

III. A tanítók soroztassanak be a tisztviselők részére megállapított XI., X. és IX. fizetési osztályba.

IV. Az idősebb tanítóknak számítsák be az összes szolgálati idejük és e szerint soroztassanak a megillető fizetési osztály megfelelő fokozatába.

V. Választassék külör, a kántori és tanítói fizetés és ez utóbbi egészítessék ki államsegély útján.

Megokolva minden egyes pontot, kéri a me-

morandum elfogadását, mit a kör egyhangulag elfogadott.

Ügyszintén elfogadta a II. határozati javaslatát is, melynek értelmében megkeresi Magyarország összes tanítótestületeit, felszólítva őket, hogy tavaszi gyűleseiken tárgyalják az ügyet. A megkeresés megírására egy négy tagú bizottságot küld ki. Tagjai: Korbuly Ignác, Petres József, Molnár Lázár és Osváth Miklós, kiket utasított, hogy rövid időn belül elkészítve kinyomassák és szétküldjék.

Bodó János tartotta meg pénztári számadását, mit a gyűlés tudomásul vett.

A késői idő miatt a tárgysorozat többi pontjai a jövő gyűlésre tétetett át.

Az elnöki zárzó elhangzása után a tagok a jobb jövő reményébe vetett hitte hagyták oda mozgalmal gyűlésük színterét.

HIREK.

A kétféle mérték.

I.

Soha annyira szó nem esett az egyház és iskola egymás közötti viszonyáról, mint manapság. És bárki is meggyőződhetett, hogy a pen-nával harcoló oleos lovagok elfoglaltságánál legfelebb rosszindulatuk lehet nagyobb, mellyel nap-nap után az egyháznak rontanak. Küzdelmük ugyan ma még sok esetben a szelmalom-harcot juttatja eszünkbe, de hogy mindvégig így maradjon, a katolikusok egységes ellentállásának szükségserű tudata kell, hogy áthasson bennünket. A tett aztán önként következik. Hogy erre szükség van arról győződünk meg.

II.

Valamely nagyobb lapban olvastam, hogy 11 róm. kath. (persze az egészben az a baj, hogy katolikus) tanítói állásra hirdetett pályázatban arról lehetett meggyőződni, hogy egybevéve az egésznek nem jut ki a 11,000 korona összvajadalom. Ebből is az egyház mindössze csak 4258 K-t ad, míg az államot evi 6172 koronával rövidíti meg — államsegély címen — az iskolafentartó egyház, melyért a tanítókkal, mint kántorokkal, meg egyházi funkciót is végeztek. Azt hisszük, a közlemény fináléját már mindenki sejtí. A szigorú kátói vélemény nem Karthagónak, hanem az egyháznak lerombolása a szekularizációval.

Az nekünk bűnünk, ami másnak joggyakorlás.

III.

Az erdélyi ref. egyházkerület „elvi okokból” többé nem adja át iskoláit az államnak, hanem a fenntartó egyházközsegeket államsegély kérésére utasítja. A ref. tanító „énekvezér” is az államsegéllyel kiegészített ezer korona törzsfizetésért egyházi funkciót is teljesít. Joggal, mert minden iskolafentartó ezen jogát az 1907. évi XXVI. t.-c. biztosítja.

Vakulj magyar! Mert kisüti a szemed az igazság.

Hangódy István.

— **Közgyűlés.** Mult számunkban jeleztük, hogy Irodalmi Társulatunk vasárnap, e hó 26-án d. e. 11 órakor tartja közgyűlését a gimnáziumban; erre a körülményre újból felhívjuk a szíves érdeklődők figyelmét.

— **Kinevezés.** Szigethy Gyula parajdi lelkész betegsége miatt nyugdíjaztatván, helyébe Kicsid Béla torjai káplán nevezetett ki lelkésznek.

— **Központi oltáregyletünk** farsang három utolsó napján szentségimádást tart. Naponként reggel 8, 9 és 10 órakor szt. mise lesz és délután 5 kor naponként szt. beszéd és litánia. Vasárnap délután 4-kor a szokásos havi gyűlés lesz felolvasással énekekkel és szavallattal. A szt. beszédek: Bíró Ferenc káplán, dr. Péter Antal tanár és Lestyán József udvari pap tartják.

— **Ivás, adósságesinálás** nagyon életbevágó kérdések ezek s ép azért tartott vasárnap a főpásztor előadást a papoövendékeknek erről a kérdésről. Az életből heallított példakkal ilusztrálta az alkoholnak és az adósságesinálásnak a papi működést benítő szomorú hatását.

— **Király ö Felsege** az olasz állam 50 éves fennállásának jubileumára küldöttséget küld, de ő maga személyesen nem megy el, mert mint buzgó kath. uralkodó nem akarja megsérteni a „fogoly” pápát.

— **Delegációk Budapest.** Az idén a közös magyar és osztrák ügyek tárgyalására küldött országgyűlési bizottságnak (delegációk) Budapestén tartják tanácskozásait. A magyar delegáció hadügyi albizottsága febr. 9-én és 10-én tárgyalta a hadügyi költségvetést, négyes albizottsága 14-én a bosnyák viszonyokat és ammexiós ügyeket, pénzügyi albizottsága szintén akkor a közös pénzügyminiszteri költségvetést. A tárgyalás anyagából csak annyit emelünk ki, hogy 1911. évre mintegy 30 millió hadügyi terhet szavaztak meg hazánk terhére; Bosznia és Hercegovina kapcsolására nézve pedig kimondták, hogy azok egyelőre Ausztria és Magyarország közös tulajdonát képezik, pedig a királykoronázasi eskü szavai szerint történelmi joggon Magyarországhoz lennének csatolandók.

— **A király itthon.** Ö Felsege a delegációk itteni gyűlése és a farsang alkalmából e hó 8-án d. u. 1/46 órakor Budapestre érkezett, hol három hétnél hosszabb időig időzik hű magyarjai között. A lépeső nagyon sikamlós lévén, le szállás alkalmával majdnem szerencsétlenség történt vele, mert megcsúszott. Febr. 11-én este 6 órakor udvari ebéd volt a budai királyi varlakban az udvari személyzet számára. Febr. 15-én d. u. 6 órakor szinten udvari ebéd volt a magyar miniszterek tiszteletére. Febr. 23-án este udvari bal volt, Izabella főhercegnő is itt járt.

— **Új titkos tanácsosok** lettek: herceg Hohenlohe Waldenburg Clodwig, báró Fialth Pál volt főispán, báró Vojnits István országgyűlési képviselő.

— **Gróf Apponyi Albert** Amerikába utazott, ahol rajongva fogadják mindenütt s tiszteletére fényes ünnepélyeket rendeznek. Felolvasásokat tart a magyar viszonyokról.

— **Hilíbi Haller Károly** nyug. kolozsvári egyetemi tanár febr. 7-én 75 éves korában Budapestén meghalt. Kolozsvárt febr. 10-én temették el nagy részvétellel.

— **Halálozás.** P. Papp Kajetán, Szentferencendi szerzetes, ki több évig városunkban is működött mint az itteni zárda főnöke, életének 70-ik, aldozó papságának 46-ik évében a halotti szentségek felvétele után f. hó 18-án Csiksomlyón meghalt. Temetése f. hó 20-án volt a szerzetházból. A temetési szertartást Bálint Lajos főesperes vezette, a gyászbeszédet Rész János hittanár mondta.

— **A gyulafehérvári Székely-társaság** f. hó 25-én, szombaton, Lspánovits Sándor székesfővárosi tanár közreműködésével műsoros estélyt rendez.

— Sokat beszélő könyvet kaptunk a kolozsvári oltáregylettől, mely elénk tárja az egyetnek életét az 1910. évben. Erre még visszatérünk.

— A Gyulafehérvári polgári iparos olvasókör a setatéri vígadó nagytermében 1911. évi február hó 26-án vasárnap színelőadással egybekötött táncestélyt rendez. Kezdeté este pont 8 órakor. Színe körül a „Szökött katoná”.

— Hazai honvédelmi miniszter a magyar katonai irodalom fejlesztése érdekében 12.500 koronát küldött felosztva egyes katonai magyar szaklapoknak, hogy katonai irodalmi művekre pályázatot hirdessenek. E tény eléggé bizonyítja a honvédelmi miniszter hazafiasságát és magyar lelkesedését.

— Baró Rothschild Albert, a bécsi „pénzkirály” febr. 11-én meghalt. Óriási pénzből, mely után circa husz millió örökösödési illetéket kell fizetniük örökösöknek, Budapest szegényeinek is 100.000 koronát osztottat ki végrendeletileg temetése napján.

— A szebenfogarasi esperesi kerület pap-sága febr. 16-án tartotta meg az új nyugdíjtervezet tárgyalást összehívott rendkívüli gyűlést. Az értekezlet, mely valamivel kilenc óra után kezdődött és egyhuzamban fél kettőig tartott, a belvárosi plebánián folyt le. A javaslat minden egyes szakaszát beható discussió alá vették s többfajta módosítást végeztek rajta. A változtatások közül különösen megemlítendő, hogy a kerület is nyugdíjilletéket fizetését nem a tervezet által kontemplált és a szolgalmi időhöz viszonyított tettekből, hanem a jövedelemre kirovandó két, esetleg három százalékos hozzájárulásban kívánja, mert méltányos és igazságos, hogy akik nagyobb beneficiumot élveznek, azok nagyobb nyugdíjajárulékat is fizessenek. A gyűlésnek a szebeni katonai lelkesek és a helybeli franciskanus atya személyében halgatósága is akadt. Hohennlohe K. Egon herceg plebános ez alkalommal először szerepelt főesperesi minőségében. Úgy esperesi beköszöntőjével, mint a fényes banketten elhangzott felszólalásával meleg rokonszenvet és általános elismerést keltett. Az összes jelenlevők a herceg vendégei voltak.

— Köszönet. Takarékpénztárunk szíves előkezessége egyszer koronát juttatott a helybeli oltáregyletnek. Ezért halas köszönetet nyújtunk az egyet vezetőségére.

— Mulatságok Erzsébetvárosban. Az erzsébetvárosi kaszinó f. hó 28-án kalikó-estélyt rendez. Az iparszervező-egylet pedig f. hó 26-án színelőadással egybekötött táncestélyt tart. A három felvonásos bohózatban mind helyi iparosok szerepelnek.

— Kilyénfalván a kath. Nepszövetség helyi szervezete febr. 12-én nagy érdeklődés mellett tartotta meg évi beszámoló közgyűlést. I. Sipos Károly igazgató meglepő adatokkal állította elénk, hogy a szabadkőművesek, szabadgondolkodók és az a bizonyos nemzetközi faj már nemcsak vallásunkból, jó erkölcsünk-ből és hazafiságunkból akar kiforgatni, hanem kiadta az eddig is serényen követett jelszót, hogy vagyonától kell megfosztani a magyart s a földet is ki kell huzni lábai alól. Csatasorba kell állanunk szent, vallásunk, hazafias idealjaink és földünk megvédésére. Ezt legnagyobb sikerrel úgy tehetjük, ha — mint a székesfehérvári polgármester úr kijelenté vezereink üdvözlésekor — a kath. nepszövetségbe sorakozunk s annak szellemével fegyverkezünk fel úgy való-lási, mint hazafias és gazdasági tere. 2. Bicsak József ifj. földm., gazdaköri elnök fejtegette a „Szövetkezés” egy cikke nyomán: a gazdákat fenyegető nagy gazdasági válságot,

melynek két-három évtized múlva való bekövetkezését szinte számszerű adatokkal bizonyította. Azért józanság, nagy takaréklás, belterjes gazdálkodás és szakszerű állattenyésztéssel kell előkészülnünk, hogy e nagy válságot majd kibírjuk. 3. Kristó Károly kántortartó, csoportvezető az Alkoholizmusnak népünk közötti megdöbbentő rombolásait ismertette: a kassai püspök úr nagygyűlési beszéde nyomán. Ennek kapcsán Salamon Joákim indítványozza, hogy korcsmárosaink keresztények lévén, szépen kéressenek fel, hogy vásár- és ünnepnap tartsák zárva. Bicsak József és mások véleménye szerint e kérés ügyis kárba veszne, azért az egész közgyűlés kitérő lelkesedéssel csatlakozik Kristó Károly módosításához, mely szerint: Ezennel felfogadjuk, hogy sem ünnepnap, sem vasárnap korcsmába nem lépünk, hanem a tervezett állandó nepszövetségi előadásokra ide gyűlünk össze, hogy vallási, társadalmi és gazdasági kötelességeinkben felvilágosodjunk, művelődjünk. Sipos Károly indítványára pedig, hogy a gyermekeknek szeszes italokkal való megrontását megakadályozzuk, egyhangulag elhatároztuk, hogy gyermekeinknek 16 éves korukig sem nem adunk, sem adni nem engedünk egyetlen csepp szeszes italt sem, ha már szánt vagy kaszál, akkor sem, mert csak így fejlődhetik ki bennük az önuralom, az akaratú, az erkölcsös tiszta jellem. 4. Péter Dávid, a nagyvilágot bevándorolt orgonamester és műasztalos a minap történt három lourdesi csodát ismertette az „Alkotmány” nyomán; lelkesen mutatva reá Istennek ebben nyilvánuló szerető gondoskodására, mellyel szent vallásunk isteni eredetét, hamisítatlan igazságát ma is oly szembeszökően bizonyítja. 5. Végül elhatározta a közgyűlés, hogy ezután minden vasárnap délután nepszövetségi összejövetelt tart. Előadókul felkéri és kijelöli a husz tagú választmányt, kik nagyrészt egyháztanácsi és községi képviselők is, s akik sor szerint külön vasárnapokon fognak közérdekű előadásról gondoskodni. A tagok eddigi 50-es száma szépen meggyarapodott.

— Automobíljáratok Hunyad megyében. Déváról jelentik: Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter értesítette az államépítészeti hivatalt, hogy 1912-ben Déva—Brad—Abrudbánya vonalon személy- és postaszállító automobíljáratot létesít. A leirat nagy örömet keltett meggyezerte, mert Brad a megye központjából eddig csak kocsival volt megközelíthető. Az állami kezelésben levő automobíljárat létesítése kulturális és közgazdasági szempontból kiszámíthatatlan fontossággal bír egész Hunyad megyére, de magára Déva városára is.

— Csikszederéről jelentik: Csikmegye közgazgatási bizottsága Gyalokay Sándor főispán elnöklésével rendes ülést tartott. Fodor Antal dr. és Pál Gábor új bizottsági tagokat az eskü letétele után a főispán melegen üdvözölte. A bizottság a tárgyalás során elhatározta, hogy felterjesztést intéz a csendőrség szaporítása végett Csikszentgyörgy és egész Csikmegye részére. A földmívelésügyi miniszterhez feliratot intézett, hogy rendelkezjen el a csikszederai állami gazdasági iskolának a fehér marha tenyésztését, mert a tarka marha tenyésztése nem vált be. A főorvos jelentésében a megye egészségügyi állapotát igen kielégítőnek mondja. A tanfelügyelő a megyében levő állami iskolák épületeinek gyarlósága miatt panaszkodik, mely után az ülést véget ért. A közgyűlés után a főispán a bizottság tagjait ebédre hívta meg.

— Ingén könyvek a vármegyéknek. A földmívelésügyi kormány a gazdasági szakismertek terjesztésére évenként sok gazdasági mun-

kát ad ki, amelyeket részben olcsó áron hoz forgalomba, részben lelkesek, tanítók, jegyzők és szegényebb kisgazdák között ingyenesen terjeszt. A művek célja, hogy a kisgazdák mezőgazdasági ismereteinek körét bővítse s megismertette őket az okszerű gazdálkodás módjaival és újabb bevált módszereivel. A földmívelésügyi miniszter most körrendeletében értesítette a törvényhatóságokat, hogy miként az elmult évben, az idén is mintegy 150 ezer gazdasági művet fog a kisgazdák közt szétosztani. Mindenki kaphat ingyen könyvet, aki egyszerű levélben a földmívelésügyi miniszterium könyvtárához fordul. A földmívelésügyi miniszter ezen reformintézkedése minden kommentár hozzáfűzése nélkül is magán viseli a kultúrtörékvések bélyegét.

— A kolozsvár—hidegszamosi vasút. A kolozsvár—hidegszamosi vasút régóta vajdó kérdése most végre megoldást nyert. Kolozsvár városnak ugyanis az volt a kívánsága, hogy a vasutvonalnak azt részét, amely a város területén halad el, közúti vasutnak minősítsék és az bonyolítsa le a közúti forgalmat; a kérdés teljesítésének azonban nehézségei voltak és a vasút kétféle jellegének kimondása akadályokba ütközött. A napokban azonban a kereskedelemügyi miniszter leiratban tudatta a várossal, hogy ehhez a föltételhez hozzájárul és felhívta a vállalkozót és a várost, hogy ilyen értelemben kössenek új szerződést. Úgy a közúti részére, mint a helyi érdekű vonalra külön-külön engedély-íratot fognak kiadni. Kolozsvár ilyen módon végre hozzájut a maga közútjához, amivel megszűnik az a szegényletes állapot, hogy Erdély legnagyobb városában kocsin kívül semmiféle más közlekedési eszköz nem állt a közönség rendelkezésére.

— Csodák Xav. Szt. Ferenc sírjánál. Kelet-India apostolának reliquiái a napokban nyilvános tiszteletre ki voltak téve Goában. Mint az angol lapok írják, ez alkalommal ismét több feltűnő csoda történt a nagy szentnek sírjánál. Többi között három vak nyerte vissza látását. Az egyik Remedios Miklós pöstitást, a másik Aldoige nevű protestans vasutas; a legfeltűnőbb csoda egy vakon született két éves kis leányka Parra Anna esete volt, mivel szülei megcsókoltatták a szentnek koporsóját, mire rögtön megnyiták szemét. Itt ugyancsak nem segít az „izgatottság” és „képzőlézés” és más frazis, mivel ilyenkor a hitetlenek csúri csavarni szeretnek a nyilvánvaló tényeket.

— Mac Swiney pöre és a Vatikán. Mac Swiney volt pápai titkos kamarásnak del Fierro marchese ellen indított becsületsértési pöréből kifolyólag több fővárosi lap úgy tüntette föl a dolgot, mintha az a Vatikánra nézve „kínos” vagy „kényes” volna. Mint nekünk Rómából írják, az igazság az, hogy a Vatikánt és nevezetesen Merry del Val bíboros államtitkár teljesen alaptalanul és igazságtalanul keverték bele ebbe az ügybe. Mac Swiney-t még XIII. Leo pápa tette meg titkos kamarásnak, de mert az utóbbi időben botrányok sülték ki róla és mert miatta egy ellensége még a bíboros államtitkár és más egyházi előkelőségeket is szemérmellen vádakat tartalmazó névtelen levelekkel üldözta, a pápa Swiney-t megfosztotta kamarási méltóságától és a pápai udvarból kitiltotta. Mac Swiney del Fierrot tartotta névtelen levelek írójának és becsületsértési pört indított ellene. A napokban lefolyt tárgyaláson aztán kitűnt, hogy a piszkolódó névtelen leveleket egy Du Mesnil nevű francia báró írta bosszúból, amiért hiedelme szerint Mac Swiney-t egyszer megakadályozta pápai titkos kamarássá való kinevezetését. Itt tehát alacsony és kicsinyes bosszúról van szó,

amely részben Merry del Val ellen is irányult azért, mert erélyes kézzel látott hozzá, hogy a pápai udvarban forgolódo kétes existenciákat eltávolítsa. Maga a bíboros államtitkár a névtelen levelirő aljas piszkolódásait megvetéssel utasította vissza. (Opevi.)

— **Monsignore Weiss ügye.** „Az Est“ február 7-ik száma nyomán a többi lapok is azt írták, hogy a „Karinthiai Központi Népbank“ műhős bukásának okozója, monsignore Weiss prépost az amerikai Minesotában tartózkodik és hogy onnan a klagenfurti érseki hivatalhoz kérvényt intézett avégből, hogy a minesotai templomban engedjék meg neki a misézést. E hírre vonatkozólag Klagenfurtból ma annak közlésére kérték fel az Opevi-t, hogy msg. Weiss nem prépost és hogy semmiféle kérvény sem érkezett tőle a klagenfurti érseki hatósághoz. Msg. Weiss-ről a klagenfurti érsekségen csak annyit tudnak, hogy a múlt évben állítólag Minesotában volt, de onnan még újév előtt ismeretlen helyre távozott. Hogy jelenleg hol tartózkodik, arról az érseki hatóság mit sem tud. (Opevi.)

— **Dohányfogyasztás Magyarországon.** A dohányjövédéki központi igazgatóság által a múlt év forgalmáról készített statisztikai kimutatás szerint az állam összes bevétele a dohányzásból 131,745,654 kor. 01 fill. volt, ami az 1909. évi 123,045,280 kor. 17 fillérel szemben 8,700,373 kor. 84 fill. többletet jelent, ami azt mutatja, hogy a dohányzás szenvedélye folytonosan fokozatosan emelkedik.

— **Nikotin mint idegmérge.** A nikotinnak a gyermeki szervezetre gyakorolt káros hatásáról cikkeznek most a német lapok. Az amsterdami elmegyógyintézetben egy 13 éves fiút ápoltak, aki valamelyik dohánygyárban dolgozott s naponként 15—20 szivart szivott el. Ebbe természetesen hamar belebetegedett, álmatlanságban szenvedett, síró- és ideggörcsöket kapott, hallucinációk voltak, majd pedig az elmezavar tünetei mutatkoztak rajta. A klinikai vizsgálat megállapította, hogy a 13 éves fiú idegrendszerét a nikotinmérgezés teljesen tönkretette. Ebből az alkalmából kifolyólag most megint energikusan követelik a fánférfiaktól és szülőktől, hogy tiltsák el a fejletlen szervezetű gyermekeket a dohányzástól.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* **Krisztus és a modern társadalom.** A kor haladásával párhuzamosan súlyed a gyenge lelkek hitélete. Valami új Babel-tornyot akar építeni a XX. század. Isten nélkül, sőt Isten ellen. Az építés lázas gyorsasággal folyik. A torony jókora magas, de még nem ér égig. És mivel jól ismerjük babeltornyok sorsát, előre megjósolhatjuk: hogy sohase fog felérni az égig. Pedig a hitetlenség, az istentelen tudomány a bűn, a beestelenség, a pokoli gyűlölet ezer új, eddig sohase képzelt eszközökkel dogozik. Így volt a sokat emlegetett Franciaországban is. Kár, hogy kevés Bossuet ja, Dido ja volt, akik a babel-építők előtt útát állhattak volna. Hála Istennek mi korán észrevettük a veszélyt. Apostol lelkü, tudós püspökök, papok, szerzetesek járnak be az országot. Megtelnek a nagyvárosok dómjai előkelő közönséggel. Ők szószékre lépnek. A józan ész ítélszéké elé állítják a hitetlen tudományt. Szétszedik, szétördelik hamis teteleit és a végén kialakul, megtisztul a hallgatók lelkében Krisztus képe, az evangéliumok igazsága. Ilyen lelkek aztán nem kaphatók Báb-

bel torony építésére. A magyar jezsuita rend fiatal, tudós tagja, P. Bangha Béla is azok közül az apostol lelkületű papok közül való. Kéthárom hetenkint tartja hitvédelmi előadásait a budapesti Jézus-szive templomban. Csak jeggyel lehet bemenni, mégis betölti a közönség a templom minden talpalattnyi helyét. P. Bangha szépen és okosan beszél Krisztus és a modern társadalom viszonyáról. Tanít, eafol egyszerre, s úgy érezzük mindig, hogy ő a győztes. Vegtelen nagy becsük van az ilyen hitvédelmi előadásoknak. Már-már indifferenzizmusba merülő városaink hitéletének újra ébresztésére elkerülhetetlenül szükséges. P. Bangha Béla sorozatos előadása — mint örömmel értesülünk — megjelent nyomtatásban is.

* **Szent Ferenc Hírőke.** Régi, kedves laposkaja a kath. családoknak. Mindig változatos és értékes tartalommal jelenik meg. Ezért szeretik, olvassák nemesek Erdélyben, de egész Magyarországon. Mindegyik számát izléses, szép képek élikkítik. A legutóbbi szám gazdag tartalmából kiemeljük Aureus és Bécsi Vazul cikkeit; Galambos Kálmán szociális fejtegetéseit; Lám Frigyes élvezetes csevegését; Földes Zoltán versét és dr. Papp József, Anka János hanyulatos cikkeket. Megjelenik havonként. Előfizetési ár egész évre 2 korona, Kolozsvár, Ferenciek kolostora. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal.

* **Új folyóirat** jelent meg teg a múlt hó 10-én „Erő és egészség“ címen. A természetes gyógymód közlönye óhajt lenni. Többek közreműködésével szerkeszti dr. Zelenyák János lekéri plébános, országgy. képviselő, akit joggal nevezhetünk magyar Kneip-nak, mert minden tudását a szenvedő emberiség érdekében kamatoztatja. Zelenyák dr. orvosa az egész felvidéknek. Természetes gyógymódjainak csodás eredményeket ért el. A gyógynövények hatásáról, s legutóbb a véredény elmeszesedéséről és a neurasthemiáról irt könyveivel a tudományos világ figyelmét is magára vonta. Az új folyóirat 1. számának tartalma: Előszó. Az egészség nagy problémája. — Dr. Z. J.: A betegségek keletkezéséről. — dr. Floris Aron: A vakbélgyulladásról. — Tarca. — A hastífuszról. — Dr. Kenessey Kálmán: — Higienia tárházából. — Higienikus konyha. — Orvosi tanácsadó. — Hirdetések. Érdeklődéssel és nagy haszonnal forgatja minden egészségét ápoló ember. Előfizetési ára egy évre 8 korona. Kiadóhivatal Budapest, II., Fútcza 32 sz.

* **Szenzációként hatott Magyarország művelt közönségére** a „Kultura“ című képes havi folyóirat megjelent első száma, mely még a külföldet is fölülmuló művészi kiállításánál fogva az ország legolvasottabb folyóirata lesz. A legelső írók és művészek sorakoznak az általános munkatársak között és így érthető, hogy a „Kultura“ már ma is minden művelt körben fellelhető. Röttig Gusztáv és Fia, a folyóirat kiadó cége, mely a külföldön is a legjobb hírnévre tett szert, bizonyára rajta lesz, hogy előfizetőinek továbbra is a legjobbat nyújtsa, ami mellett az 5 korona negyedévi előfizetési díj csakugyan eléggé mérsékelt.

Levél.

Főtisztelendő Szerkesztő Úr!

Végtelenül jól esett, mikor olvastam, hogy a „K.“ a Páncélesek építendő templom ügyét magáévá tette és gyűjt is a szent célra. Fogadja Főtisztelendő Úr páncélesei híveim és a magam nevében is leghálásal köszönetünk kifejezését. Egyuttal kérem b. lapjában még a következőknek is helyet adni.

Páncélesek után a Schematismusban nincs oda téve (OP.); úgy látszik a szomszédos Récekeresztúrhoz (OP.) tartozott, de a páncélesei ref. templom maga monumentális alakjával (hajdan kath. templom volt) mutatja, hogy itt régen virágzó kath. élet volt. Tehát a reformáció fosztotta meg a katolikusokat a templomtól. Azóta csodálatos módon hithűségben templom és pap nélkül éltek a páncélesei róm. kath. családok, (pedig bizon sokat jártak ref. templomba.)

Régóta gondolkoztak a templomépítésen, hogy a régi templom helyett maguknak újra templomot építsenek. Az utolsó lökést a templomépítéshez Kacsó Lajos páncélesei ref. lelkes adta meg, ki egy heves beszédben a kath. Mária-kultuszt gyalázta. Azóta többé senki sem ment ref. templomba és hozzáfogtak a kath. templom felépítésének keresztülviteléhez.

A kath. hívek vezető elem és a közsgé intelligenciáját ők képezik. Páncélesek központi fekvésénél fogva nagyon is megérdemli és megkívánja a kath. templomot. Négy felé ágazik az út Páncélesehről, illetve négy út találkozik ott. A környék kath. hívei is ott találkoznak. Kath. templom pedig 22 km. távolsáig nincs. Azonkívül heti vásárai híresek és sok ember fordul meg ott.

A ki tehát fillérjeit áldozza a páncélesei templom építésére, az egy nagyon fontos ügyet segít diadalra. Alapját veti meg egy leendő virágzó hitközségnek, megmenti a kath. egyház számára azt a kb. 100 lelket és a román tenger közepén a magyarságnak erős várat épít.

A nemes szívű adakozók fogadják előre is hálás köszönetemet.*

Kide, 1911. febr. 6.

Olasz András,
plébános.

Küzdelem a hegyközségért.

II.

Ezen ellentábor három csoportra osztjuk.

Az első csoport feltételekig élvezett szupremáciáját és befolyását. A második csoport részint a remélt egyéni előnyök nemteljesülése, részint a zavarosban való halászati jog elvesztése miatt béketlenkedik, és ezen két csoportból akadtak fektelen izgatók. Kiknek sikerült megalkotni a nyíltan ellenszögölő harmadik csoportot, a földmives gazdák csoportját.

Ez a harmadik a legképtelenebb valótlan-ságokkal félre van vezetve és annyira fanatizálva, hogy jóhiszeműségükben valótlan indokok alapján, még a legelőkelőbb helyen is panaszt tettek. Hivatkoztak elnyomottságukra, saját tulajdonukban való korlátozásukra és a humanizmus és fennkölt igazságszeretetre apellálva kérétek a hegyközség létesítésének megakadályozását.

A földművelő gazdák hamis vezetését és tájékoztatását mutatja azon körülmény is, hogy ezen cselekedetüket a vezetők csak hangulat-keltésre használták fel, mert a hegyközség már a múlt évben törvényesen megalakult, azt a földművelési miniszter ismételt felebbezésük ellenére jóváhagyta. A hegyközségi rendtartás is a vármegyei törvényhatósági bizottságtól elfogadottat és megerősítetett és így az már törvényes erővel bír. Sőt eket után a hegyközség működését f. év január 1-én már megkezdte, tehát túl vagyunk azon, hogy annak létesítését, működését megakadályozni lehessen és minden igazság és hangulat-keltés e tekintetben célszerűtlen.

*) Laptársaink vegyék át e felhívást. Szerk.

Mindazonáltal a nagy közönség és az érdekeltek tájékoztatása végett szükségesnek látjuk az elégedetlenekek indokait közelebbről megvilágítani és azok súlyát a kellő mértékre leszállítani.

Egyik indok az, hogy szőlőterületük nincsen szőlővel beültetve, és szegénységük a beültetést lehetetlenné teszi, a hegyközség pedig eltiltja őket, hogy szőlőterületüket kedvük és tehetségük szerinti terményekkel beültessék.

Kijelentjük, hogy ez lelkiismeretlen igazgatók által legből kapott valótlanosság, mert a hegyközség területén — a szabad legeltetést kivéve — bármilyen gazdálkodás meg van engedve.

Jogában áll minden tulajdonosnak területét tetszése szerint bevetni és használni.

A második ok az, hogy azon gazdáknak, kiknek nincs szőlőjük, tilos a hegyközség területére menni és így hiába van nekik ottan földjük, onnan ki vannak zárva.

Ez úgy, mint ők értelmezik, nem felel meg a valóságnak. Minden tulajdonos a hegyközség területén fekvő földjére kimehet, azt tetszése szerint művelheti.

Szeptember 1-étől kezdve azonban a szőlőig csak a szőlőtulajdonos időzhet a szőlőjében, kinek területe szőlővel beültetve nincs, csak terményeinek betakarítására mehet ki és ezt a hegybírónak bejelenteni tartozik. Ez igen természetes és jogos intézkedés, mert szeptember 1-seje után október végéig minden mező munka szünetel és legfeljebb kukoricszedés van folyamatban, szükséges tehát szőlőérés idején a hegyben való közlekedési szigorúan ellenőrizni és a szőlőtulajdonosok érdekében korlátozni.

Igy van ez minden szőlőtermelő vidéken, csak nálunk járhatott bárki az érett szőlő között és azon ürügy alatt, hogy sertése számára zöldséget szed, dézsmálta a szomszédok szőlőjét és gyümölcsét.

Harmadik indok a hegyközség ellen azt hozták fel a földművelő tulajdonosok, hogy a hegyközségi járulékok holdanként 14 koronával annyira terhes, hogy ezen nagy kiadás őket a végén s é g b e kergeti. Ezen indok tarthatatlanságának beigazolására szolgáljanak következő hiteles statisztikai adatok.

A hegyközség területe 364 holdra terjed ki és 224 gazda tulajdonában van. Ebből esik 68 intelligens osztályhoz tartozó gazdára 262 holdnyi terület, ellenben az elégtelen földművelő néposztályhoz tartozó gazdák 156-an vannak 102 holddal, melynek legnagyobb része szőlővel nincs beültetve. Ezen 156 gazda közt a tulajdon nagyság szerint következőleg oszlik meg:

43 gazdának van $\frac{1}{4}$ holdig terjedő területe, fizet tehát évenként 88 fillértől 3 kor. 50 fillérig.

55 gazdának van $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ holdig terjedő területe, fizet évenként 3 K. 50 fillértől 7 K.-ig.

28 gazdának van $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ holdig terjedő területe, fizet évenként 7 koronától 10 korona 50 fillérig.

4 gazda bir $\frac{3}{4}$ —1 holdig, fizet 10 K. 50 fill. 14 koronáig.

21 gazda bir 1—2 holdig, fizet 14-től 28 K.-ig és végül 5 gazda bir 2—3 holdig és fizet 28 K.-tól 42 K.-ig.

Ezen két utóbbi csapat nagyrésze jómódu gazda, kik marhákkal is rendelkeznek és beültetett szőlőterületük is van. Ha most már tekintetbe vesszük, hogy eddig is minden ellenszolgáltatás nélkül holdanként 7 koronát, tehát felét fizették szőlőörvényi díj címen, a mutatkozó többlet annyira csekély a kisebb gazdáknál, hogy vagyoni romlásukat nem eredményezheti.

De ezen neveltségesen csekély több kiadásért szembeötölő nagy előnyöket fog élvezni a kisgazda.

Eddig a kisgazda, kinek területe nem volt szőlővel beültetve, azért, mert a közbiztonság minimális volt, földjét vagy parlagon hagyta, vagy silány kukoricát, búzát és zabot termelt. Most azonban, miután a hegyközség terményeit megőrzi, módjában áll a gazdának ezen keveset jövedelmező termények helyett intenzívebb és jövedelmezőbb kertgazdaságot folytatni, mert ha területét főzelekké, dnyével, paradicsomalmával, babbal stb. ülteti be, ezzel négyszer-ötször annyi jövedelmet biztosíthat magának, mintha azon zabot vagy kukoricát termeszt. Vethet takarmányféléket, melyeket eddig azért mellőzött, mert idegenek elpreváriálták.

Minden a phloxera által elpusztított szőlőterületen van néhány szilva- és barackfa, melynek termését mint cikkem bevezető részében említettem, nem élvezhették, mivel mindig akadt idő előtt gazdája; ha csak ezeket megőrizteti magának a kisgazda, bőven kárpótolva lesz azon pár fillérért, melyet hegyközségi járulékok címén fizet.

Inkább hálával tartozna a kisgazda az intelligens nagybirtokos osztálynak, hogy ez aránytalanul nagyobb pénzalozattal kis területét lelkiismeretesen megvédi és őrizteti.

Ezekből minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy azon igazgatók a kisgazdákat tudva és szándékosan félrevezették és azáltal, hogy a hegyközség intézménye ellen küzdeni igyekeznek, nem érdekeiket, hanem kárukat akarják előmozdítani.

Azon reményünknek adunk kifejezést, hogy ha a hegyközség a kezdet nagy nehézségeivel megküzdhet és a rendet és fegyelmet állandósítja, a hegyközség minden tagja intézményét aldaní fogja.

Isten segítségében bizva előre!

K.

CSARNOK.

A papnyugdíj rendezéséhez.

Ad 14. §.

A befizetéseknek felveendő lenne, hogy azok a közdíj módjára fél évenként a jövedelem arányában történjenek, — aztán a már mindenütt elfogadott progresszív alapon vettessenek ki. Pl. a káplánok 6—700 korona jövedelem után fizessenek jövedelmüktől fél évenként $1\frac{1}{2}$ —2% ot; 1000 koronát meghaladó jövedelemtől 2—2 $\frac{1}{2}$ százalékot. Lelkészek és paptanárok 2000 koronáig $2\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ százalékot, 2500 koronát meghaladó jövedelemtől 3% ot, 4000 koronát meghaladó befizetés 4% ot, 5—6000 koronát meghaladó jövedelemtől fizessen az illető 5—5% ot, aki pedig ennél is nagyobb javadalmat élvez $5\frac{1}{2}$ —5 $\frac{1}{2}$ százalékot. Ebben van igazság is, méltányosság is több, mint a szolgálati években; mert hányzor történik, hogy valaki 25 éves papi jubileumát mint káplán üli meg; míg mások szolgálati pragmatika hiányában 4—5 évi szolgálat után, vagy előbb is a legdiszesebb befizetést élvezik. Hol itt az igazság? Ha ennek dacára szolgálati évek után történik a befizetés, akkor némely káplán csekélyebb jövedelemből kétannyit fog fizetni, mint más fiatal befizetés, akinek 2—3-szor annyi a jövedelme, pusztá szerencséből.

Ámde szolgálati évek szerint is lehet kom-

binálni a progresszív adóztatást, úgy, hogy az évi fizetést leszállítjuk 2—3%-ra azoknál, kiknek jövedelme a 2000 koronát meg nem haladja, aztán ennél 20% kal fizet többet, akinek 3000 koronánál több a jövedelme, 40% kal többet, aki 5—6000 koronát meghaladó befizetésű, azaz a kanonoki stallum élvezői és az elsőrangú befizetési jogok pedig az évi díjakat 60% pótlásával fizessék az alább kitüntetett összegeknek.

Eszerint fél évenként fizetne kiki:

1—10 évig	20—20 K.-t	20—60% pótlással,
10—20 évig	30—30 K.-t	" "
20—30 évig	40—40 K.-t	" "
30—40 évig	50—50 K.-t	" "

Ezt fizetné, aki legfeljebb 1600—2500 K. évi jövedelemmel bír. (pl. Nagysink, Marosportus, Verestorony, Orláth stb.) Erre 25%-ot ráfizet, akinek 3000 K. jövedelme van, — aztán 33%-kal többet ennél, aki legalább 4000 K.-t élvez; 45% 5000 koronáig; 60% pótlást fizetnek az elsőrangú befizetési jogok élvezői; a püspöki befizetést pedig évi 5000 korona pauszösszeg terhelni ezen címen. A széküldött tervezet szerint pl. L. B. káplán többet fizetne, mint plébános, vagy akár Udvarhely, Brassó, Kolozsvár stb. főpapja, amit sem nem igazságosnak, sem méltányosnak nem mondhatunk; mert talán nem éppen ő az oka, hogy 25 év alatt nem jutott befizetése. És hányan lehetnek még ugyanezen sorshoz elegendve.)*

Ad 17. §.

A második bekezdés után beszurandó volna: k i e z nyújtandók be a kérvények? — hogyan kell ezeket felszerelni? A munkaképtelenséget hogyan kell igazolni? A beszurás így szólhatna:

A nyugdíjazási kérvények a kerületi esperes vagy főesperes útján az időszaki főpástorra, (szeküresedés esetén a kápláni helynökre) címezve a nyugdíjalap elnökéhez küldendők be; — a munkaképtelenséget két szakértő orvossal eskü alatt kell igazolni s ha elnök ezt jönnek látni, azíránt a kerületi papság véleményét is kikérheti, azután pedig jelentést tesz a főpástorinak: van-e üresedésben nyugdíjas hely és a kezelőbizottság véleménye a kérvény érdemére nézve? (Oly evidens esetekben, mikor pl. valaki kórházban fekszik vagy apoplexiában szenved, a kérdés sürgőssége miatt nem okvetlenül szükséges a kerületi papság előzetes meghallgatása.)

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Jegyzetek a témáról. Igaz, hogy most sokan foglalkoznak vele, de jó téma ez: nagy perspektívával, melyen szántó gondolatokkal. Mennél rövidebb az ilyen eszmefuttatás, annál hatásosabb, tehát értékesebb is. Ezért legjobb néhány hangadó, szellemes akkorddal mintegy végigsiklani a gondolatok nagy tengerén s bár más felé is szép kilátás nyílik, sem útnak elején, sem közben, sem a végén nem emlegetni, hogy ide is, oda is mehetnénk, hanem jó tempóval mindig a kitűzött cél felé sietni. Közölni fogjuk s máskor is szívesen látjuk, mert írása sokat ígér a jövőre nézve.

Lapunk ügye. T. Mint lapunk más helyén tessék olvasni, propozícióit a szerkesztőségben fogjuk megbeszélni. Egy kissé sok volna a rovat ily kis terjedelemben. Köszönet. A szerkesztő nem lehet olyan.

B. A. Megjött, egyik későn, de hozni fogom; a másik a szerkesztői gyűlés anyagát fogja képezni. Tovább is küldjön.

Fleischer. Pécs. Mért nem váltja be ígértét? Az élelmések megelőzik!

*) A lehetőségig mindenkinek óhajára tekintettel vannak. „Elfelelve” senki sincs. Szerk.

Szives tudomásul.

Felülfizetéseket d i j mellett közlünk a hirdetések között. (A közlési díj soronként 20 fill.)

A folyó hó 19-én megtartott **tüzooltók mulatsága** alkalmából felülfizettek: Alsómvaradjai Glück Adolf 25 K. Nemes Samuel, Novak Ferenc, Zomora Daniel, Lów Karoly, Schermann Kálmán 20—20 K. Baruch Mór 16 K. Csabry Bonifác dr., Deutsch Adolf, Fuchs Nandor 15—15 K. Dr. Nathan Bernát, Daniel Imre, bervei Jónás Adolf, Ávéd Jakó, bervei Jónás Gyula, Cirlea Aurél, Urban Gyula, Dr. Fischer Tivadar, Ungar Albert és fia, Vlad Virgil, Pál Antal 10—10 K. Dr. Baruch Hugó, Sztójka Aurél, Dr. Velikan Camill, Schlesinger Hermann 6—6 K. Szigethy István, dr. Gál Bela, Majlath Ferenc, Horváth Mihály, Bochandovics Sandor, Teculescu János, Fabian Gyula, Dr. Reska Miklós, Mendel Ede, Dr. Patiba Rabin, Misselbacher J. B., Weisz Adolf, Biró Ferenc, Gollmann József 5—5 K. Wehrauch György, Jónás Rezső, Friedsam György, N. N. 3—3 K. Gyulafy Albert, Szócs Daniel, Utry Janosné, Klein Arthur, Reichert Rezső, Nagy Kálmán, Baruch Jenő, Kohn Ignác, Szalkai Sándor, 2—2 K. Bartha Győző, Ötberg Ottó, Varga Ferenc, Rosner Rezső, Auszterlitz József, Jakabfi Zsigmond, Muresan Antolne, Weisz Pal, N. N., N. N. 1—1 K.

A Dr. G. SCHMIDT

főorvos és
tisztiorvos tele

FÜLOLAJ

Gyorsan és alaposan gyógyít időszakos süketiséget, fülfájást, fülzúgást és nagyothallást még idült esetekben is. Egyedül kapható üvege 4 K.
Torók József gyógyszerész Budapest, Király-u. 12.

100 évben csak egyszer

van alkalom gyümölcsfákat és másféle faiskola terméket ily olcsón és jó minőségben venni. Senki se mulassza el tehát ezt a kedvező alkalmat, s rendelje meg a szükségeseket azonnal az alábbi árjegyzék szerint ameddig a készlet tart.

Gyümölcsfák, Diszcserejék, Tüleve-lűfák, Vadoncsák a faiskola teljes kitakarítása miatt **mélyen** leszállított áron kaphatók.

Caspari Frigyes és Társa

faiskola, Medgyes. Nagyküküllő m.
— Árjegyzék kívánatra bementve. —

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)

egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott **reverendák és címádák, papi civil öltönyök** előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

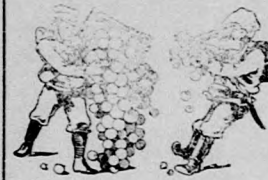
készítésére rendeztem be. **Mindennemű egyházi ruhák:** eszulák, pluvialek, velumok, baldachnumok, minisztráns ruhák, zászlok, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség** tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöztetnek.

! **Költségvetés, árjegyzék ingyen.**
— Személyesen is megjelenek —

TÖRLEY
TALISMAN
CASINO RÉSERVÉ

Szőlő-oltványok

szőlőültetvények számára és gyökereket különböző fafajokban, fajtis-

aságert jótállva, legdusablválasztékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert: **Küküllőmenti első szőlő-oltvány telep.**

TULAJDONOS:

CASPARI FRIGYES.

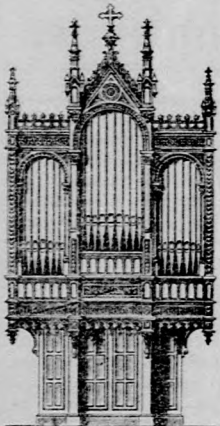
Medgyes 75. sz. (Nagyküküllő megye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkezett **elismerő levelek**, emellett minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó- nint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának **fenti szőlőtelep** feltétlen megbízhatóságáról.

BODA JÓZSEF

ORGONA ÉS HARMONIUM ÉPÍTŐ CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt. papság és a m. t. egyháztanács szives tudomására hozni, miszerint

orgona és harmonium építő műhelyemet

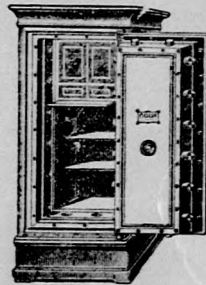
teljesen újonnan rendeztem be, minek utánna módomban áll a legnagyobb szabású orgona építését is elvállalni. Bárminemű javításokat és átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközölök.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel
Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.

ALAPITVA 1898.

ALAPITVA 1898.

Magyar gyártmány.

Tudvalevő, hogy minden egyháznak tűzmentes szekrényt kell szereznie. Amely egyháznak még eddig nincs tűzmentes szekrénye, forduljon bizalommal :

METEOR

pénzszekrény- és tresorgyárhoz

■■■■ Budapest, VI. Gömb-utca 59. ■■■■

Mintatelep V. Marokkoi-u. 4.,

hol a legegyszerűbbtől a legkomplikáltabb tűz és betörésmentes szekrények kaphatók.

Az Erdélygyházmegyei központi alapítványi pénztár Gyulafehérvár, a Veszprémi püspökség és a Szent-István-Társulat Budapest stb. szállítói.

Árjegyzék díjmentesen küldetik. ■■■■ Telefon 103-71.